

Can Julià

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: A peu de la carretera C-243b, al punt quilomètric 12.5 aproximadament, a ma dreta en direcció a Sant Sadurní d'Anoia.
Emplaçament
Alçada: A l'alçada de Martivell.
193

Coordenades:

Latitud: 41.425299152715
Longitud: 1.8462543189526
UTM Est (X): 403593
UTM Nord (Y): 4586613

Classificació

Número de fitxa 08091 - 251
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modernisme Popular
Segle XVI - XVIII - XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Casa enrunada.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immoble / 8391-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2690
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 3767702DF0836N0001XO

Fitxes associades:

[Relloige de Sol de Can Julià](#)

[Relloige de Sol de Can Julià \(façana posterior\)](#)

Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL

Data de registre de la dl., 27/05/2024 - 00:54

fitxa:

Descripció

Edifici completament enrunat i sense coberta, de la qual les restes dels murs presenten una estructura més aviat rectangular. Queden alguns elements molt destacables a la façana com són dos rellotges de sol.

El mas també presenta encara una gran portalada principal d'entrada (actualment apuntalada) amb arc de mig punt amb grans dovelles de pedra. En general, el parament dels murs és de pedra, tot i que portes i finestres disposen de maons per fer els marcs, en alguns casos en disposició de plec de llibre, i d'altres amb arcs rebaixats. Algunes finestres disposen de reixa de forja i ampit treballat de pedra. Per les dimensions de la planta era una de les cases grans del terme.

Segons l'inventari de Patrimoni Arquitectònic, de l'any 1981, es tractava d'una masia coberta a dos vessants, rectangulars, de planta i pis, portal dovellat, 2 rellotges de sol, un d'ells restaurat el 1921, i una elegantíssima palmera al davant. Annexos als cellers, hi ha uns cups rodons que evocuen torres de defensa o absis romànica. L'interior és compost d'entrada, cuina i cellers, a la planta. De l'entrada parteix una escala de pedra que condueix a una espaiosa sala superior, la qual reparteix les habitacions amb uns portals de tradició gòtica com un de la façana principal.

Com a curiositat queda dempeus encara la palmera de la casa.

Història

L'historiador gelidenc Ramon Rovira ha realitzat un estudi detallat sobre la història de la masia, traçant la seva documentació més antiga fins a mitjan segle XIV. A partir de l'anàlisi de la genealogia de les famílies que han posseït la propietat, Rovira ha reconstruït els esdeveniments històrics associats al lloc.

La història de la propietat que més tard seria coneguda com a can Julià s'inicia probablement com una segregació de can Martí de Dalt durant el segle XIV, època en la qual ja es referia a l'edificació com la Torrevella, nom que persistiria fins al segle XVI. La primera referència documentada data de 1513, quan es menciona com "lo mas de la torre vella". La família Gener, identificada com a hereus antics de la propietat, apareix ja l'any 1441. Gabriela Gener, possible hereva de Benet Gener mencionat en l'arbre genealògic, va realitzar capítols matrimonials l'any 1504 amb Jaume Julià-Ferrer i Sala, originari de St. Julià d'Altura. A partir d'aquí, i fins al segle XVII o XVIII, els cognoms Julià Ferrer o Julià i Ferrer es van fer freqüents.

El 1706, Maria Julià-Ferrer i Llopard de Dalt es va casar a Gelida amb Vicenç Margarit i Canals de Sant Esteve Sesrovires, fet que va provocar un canvi de cognom en els successors. La besneta de Maria, Francesca Margarit-Julià-Ferrer i Romegosa, es va casar amb l'hereu de can Martí de Dalt i de Baix, Joan Llopard-Martí i Domènec, unificant així els patrimonis de les dues famílies. Aquesta unió es va mantenir fins que M. Rosa Llopart i Mir es va casar amb l'hereu de can Duran del Puig, Hermenegild Almirall i Romeu. Al final del segle XX, es va produir un nou repartiment de les propietats. L'any 1981 el mas ja necessitava una bona restauració, però encara era recuperable, actualment la situació és de ruïna.

Segons explica Bofarull (2003), durant la Guerra dels Matiners (1846-1849), la nit del 16 d'agost de 1847, la masia coneguda com a can Julià va ser objecte d'un robatori per part d'una gavilla facciosa. El propietari de la hisenda, descrit com «uno de los hombres de bien del país», va ser segrestat i lligat. Dos dies després del succés, va ser trobat a prop del riu, ferit de diverses punyalades, i va morir poc després. El líder del grup responsable de l'atac era un malfactor conegut com l'Esquilador.

Segons recull Andreu Guiu (2005) a partir de les fonts orals, es relata que a la masia de Can Julià residia una parella de masovers joves als anys 1930. L'home va ser reclutat per servir al front durant la Guerra Civil, on va perdre la vida. Posteriorment, la seva esposa va abandonar la masia. Durant aquest període, can Julià va ser ocupada temporalment per un grup de catalans, pagesos originaris de Corbera d'Ebre refugiats al poble. Aquest grup disposava de recursos econòmics, cosa que va permetre una estada curta a la masia.

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès*. Generalitat de Catalunya.

BOFARULL, Manuel (2003) Gelida a les primeres guerres del segle XIX (1a part). La conferència de Gelida, primavera del 1873. Programa Festa Major 2005, pp. 77-80.

CARAFÍ, Enric (2014). "Cultura més que mai". *Programa Festa Major 2014*, pp. 70-80.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

GUIU Andreu (2005) Refugiats i problemes d'ordre públic a Gelida en temps de la guerra. Programa Festa Major 2005. pp. 64-66.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

Enllaços d'interès:

[Can Julià - Gelida.org](http://CanJulià-Gelida.org)

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Programa de Festa Major 2014](#)

[Programa Festa Major 2005](#)

